

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СТАТИСТИКИ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 4

Частина II

**Одеса
2018**

УДК 311
ББК 60.6

Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень: збірник наукових студентських праць. Випуск 4. Частина II. – Одеса, ОНЕУ. – 2018. – 213 с.

Автори:

Милашко О.Г. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Ольвінська Ю.О. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Погорелова Т.В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Бойчева О.П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Бурлаєва В.С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Варналій А.О. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Галіта К.Ю. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Георгіу О.А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Голубчикова Ю.В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Гуцол А.А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Дарій А.М. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Джусенко Т.І. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Іванов М.В. – студент кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Іванов М.П. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Калантарчук Т.І. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Кравченко А.С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Кравченко В.К. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Любович А.А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Манєва К.П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Марушевська В.В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Никитюк К.С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Попряга Ц.І. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Пухкан Н.М. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Ревунов М.С. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Самарова А.О. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Стародубцева Т.В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Ткач В.С. – студентка кредитно-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Тодорова К.С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Унтілов В.В. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Шепель М.С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Шпак І.В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Шумська А.О. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Юрист М.В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету

У збірнику наводяться результати дослідження студентів та викладачів кафедри статистики щодо застосування сучасних статистичних методів для оцінки соціально-економічних процесів у деяких країнах світу, в Україні та окремих регіонах. Висновки та рекомендації авторів можуть бути корисними для викладачів, аспірантів і студентів, які займаються аналізом процесів, що відбуваються в суспільстві та економіці країни.

ЗМІСТ

Бойчева О.П., Погорєлова Т.В. Особливості статистичного дослідження динаміки валютних курсів.....	7
Бурлаєва В.С., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз фінансової діяльності підприємств.....	13
Варналій А.О., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз рівня інфляції та його вплив на економічні показники.....	19
Любович А.А., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження місцевих бюджетів.....	27
Стародубцева Т.В., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз державного боргу України.....	34
Унтілов В.В., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз грошового обігу в Україні.....	40
Калантарчук Т.І., Погорєлова Т.В. Статистичне прогнозування валютних курсів.....	45
Джусенко Т.І., Погорєлова Т.В. Статистичне спостереження банківської системи України.....	52
Марушевська В.В., Погорєлова Т.В. Історичні аспекти розвитку статистики.....	57
Пухкан Н.М., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження депозитної діяльності комерційних банків України.....	62
Ткач В.С., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження активів комерційних банків України.....	68
Стародубцева Т.В., Милашко О.Г. Статистичний аналіз зовнішньої торгівлі України з Європейським Союзом.....	74
Іванов М.В., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз валютних операцій комерційних банків України.....	79
Попряга Ц.І., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження кредитної діяльності комерційних банків.....	87
Самарова А.О., Погорєлова Т.В. Статистичне оцінювання ліквідності та платоспроможності банківської системи України.....	93
Георгіу О.А., Милашко О.Г. Валовий національний дохід як один з основних показників СНР на прикладі Іспанії.....	99
Кравченко А.С., Милашко О.Г. Статистичний аналіз турпотоків між Україною та Великобританією.....	104

Георгіу О.А., Милашко О.Г. Провідні напрямки співробітництва Іспанії та України.....	109
Голубчикова Ю.В., Мылашко О.Г. Влияние Франции на развитие мировой экономики	114
Гуцол А.А., Мылашко О.Г. Статистический анализ использования услуг облачных вычислений.....	119
Дарій А.М., Милашко О.Г. Аналіз використання мережі інтернет в Україні.....	128
Іванов М.П., Милашко О.Г. Характеристика підприємств, що використовували комп'ютер продовж року.....	132
Кравченко В.К., Милашко О.Г. Статистичний аналіз використання мережі Інтернет.....	137
Никитюк К.С., Милашко О.Г. Статистичний аналіз використання комп'ютерів та комп'ютерних мереж на підприємствах.....	142
Ревунов М.С., Милашко О.Г. Застосування комп'ютерних технологій для надання накладних рахунків.....	147
Тодорова К.С., Милашко О.Г. Проблеми зовнішньої трудової міграції населення України.....	153
Шепель М.С., Милашко О.Г. Статистичний аналіз використання соціальних медіа на підприємствах.....	159
Шпак І.В., Милашко О.Г. Статистичний аналіз торгівлі через комп'ютерні мережі.....	165
Шумська А.О., Милашко О.Г. Використання ІКТ для надання рахунок-фактур.....	171
Юрист М.В., Милашко О.Г. Статистичний аспект аналізу видів зовнішнього зв'язку з мережею Інтернет.....	177
Манєва К.П., Погорєлова Т.В. Статистичне оцінювання місцевих бюджетів України.....	182
Галіта К.Ю., Погорєлова Т.В. Сучасні тенденції розвитку банківської системи України та їх статистичний аналіз.....	188
Манєва К.П., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз страхового ринку в Україні.....	195
Варналій А.О., Ольвінська Ю.О. Сучасні тенденції заробітної плати в Україні.....	201

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Бурлаєва В. С.¹, Погорєлова Т. В.²

¹ – студент, кафедра статистики,

² – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Бурлаєва В. С., Погорєлова Т. В. Статистичний аналіз фінансової діяльності підприємств. У статті висвітлюються результати дослідження окремих питань сутності та визначення фінансової діяльності підприємств. Сформовано основні групи показників для статистичної оцінки фінансового стану підприємств різних форм власності. Наведено результати комплексної статистичної оцінки фінансового стану Одеської області.

Ключові слова: фінансовий результат, рівень рентабельності, фінансова звітність, динаміка, структура.

Бурлаева В. С., Погорелова Т. В. Статистический анализ финансовой деятельности предприятий. В статье освещаются результаты исследования отдельных вопросов сущности и определения финансовой деятельности предприятий. Сформированы основные группы показателей для статистической оценки финансового состояния предприятий различных форм собственности. Приведены результаты комплексной статистической оценки финансового состояния Одесской области.

Ключевые слова: финансовый результат, уровень рентабельности, финансовая отчетность, динамика, структура.

Burlaeva V. S., Pogorelova T. V. Statistical analysis of financial activity of enterprises. The article highlights the results of research on specific issues of the essence and the definition of financial activities of enterprises. The main groups of indicators for statistical estimation of the financial state of enterprises of various forms of property have been formed. The results of a comprehensive statistical evaluation of the financial condition of the Odessa region are presented.

Keywords: financial result, level of profitability, financial reporting, dynamics, structure.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Бурлаєва, В. С. Статистичний аналіз фінансової діяльності підприємств [Текст] / В. С. Бурлаєва, Т. В. Погорєлова // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 4. Частина II – Одеса, ОНЕУ. – 2018. – С. 13 – 18.

Постановка проблеми: Аналіз фінансово-господарської діяльності

господарюючого суб'єкта – це база для прийняття управлінських рішень у бізнесі. Тому оволодіння методикою статистичного аналізу є частиною професійної підготовки економіста, фінансиста, бухгалтера, аудитора і інших фахівців економічного профілю. Освоєння методів статистичного аналізу необхідно кожному, кому доводиться брати участь у прийнятті рішень, або давати рекомендації по їх прийняттю.

Мета та завдання статті полягає у дослідженні змісту категорії „фінансовий результат” та проведенні оцінки фінансових результатів підприємств в Одеській області за 2015-2016 роки.

Основні результати дослідження. Фінансові результати діяльності підприємств виступають або у формі прибутків, або у формі збитків. Загальне уявлення про фінансову діяльність підприємств та організацій незалежно від напрямку їх діяльності можна одержати на підставі інформації, яка відображена у бухгалтерській та фінансовій звітності. Регіональні органи державної статистики для характеристики фінансової діяльності підприємств розраховують показники доходу від реалізації продукції, сальдований фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування, чистий прибуток (збиток), показник операційних витрат, рівень рентабельності (збитковості), показники обігових коштів та стану розрахунків.

На управління фінансовими результатами господарюючих суб'єктів в умовах конкуренції, нестабільності економічної та політичної ситуації впливають багато факторів.

Вплив на формування фінансового результату підприємства виникає як на макрорівні (зовнішні фактори), так і на макрорівні (внутрішні фактори). Основними серед яких можна назвати такі: Зовнішні – монетарна та фіскальна політика держави; особливості формування податкової системи; вплив держави на цінову політику; ринкова кон'юнктура; елементи зовнішньоекономічної політики, ринки збуту продукції тощо. Внутрішні – науково-технічний рівень виробництва; раціональне використання усіх видів ресурсів; матеріальна та нематеріальна мотивація; організація праці та виробництва; витрати на виробництво; якість та конкурентоздатність продукції; ефективність використання фінансових ресурсів тощо (рис.1).

Усі фактори впливу на формування, розподілу та використання фінансового результату знаходяться у тісному зв'язку, що неминуче приводить до необхідності застосування багато-варіантних підходів до вибору методів управління цими процесами.

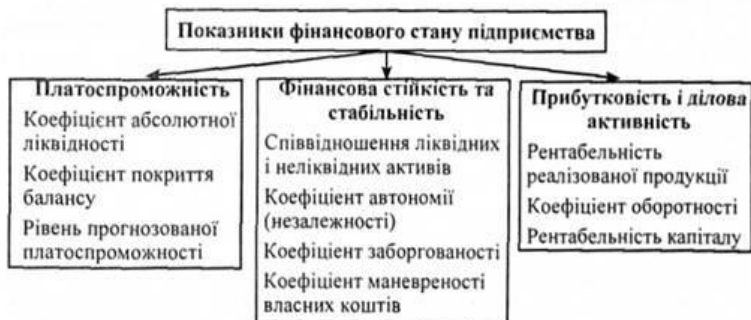

Рис 1. Показники фінансового стану підприємств

Економічне зростання регіону неможливе без динамічного розвитку підприємств-суб'єктів господарювання. Про стан цього розвитку свідчить ряд основних показників. Так, відповідно до П(С)БО 3 „Звіт про фінансові результати”, фінансовий результат розраховується як алгебраїчна сума прибутку (збитку) від звичайної діяльності та надзвичайного збитку і податків з надзвичайного прибутку. Згідно із Законом України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, прибуток підприємства визначається як різниця між отриманими доходами й здійсненими підприємством витрати за певний період [2, с. 45-50]. Всі суб'єкти господарювання, незалежно від форми власності, зацікавленні в отриманні високих фінансових результатів (прибутків), тому що прибуток є основним джерелом для фінансування інвестиційних та інноваційних проектів та необхідною умовою розширення діяльності підприємства.

Питома вага підприємств-суб'єктів господарювання Одеської області становила 7,0% до загальної кількості підприємств України. У 2016р. в регіоні діяло 23883 підприємств-суб'єктів господарювання. Порівняно з 2015 р. кількість підприємств зменшилась на 56 одиниць.

Основним джерелом формування фінансових результатів підприємств є отриманий ними доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). За підсумками річної фінансової звітності в 2016 р. порівняно з 2015 р. в Одеській області [2, с. 52-53] реалізація продукції зросла на 13,5%. В економіці Одеської області в 2016 р. найбільшого обсягу доходів отримано підприємствами оптової й роздрібною торгівлі, промисловості і транспорту. Відмітимо, що 75,6% усіх підприємств області у 2016 р. отримали позитивний фінансовий результат, а це на 1,9 в.п. більше за питому вагу прибуткових підприємств в цілому по Україні. Обсяги прибутку до оподаткування, які отримали прибуткові підприємства області, склали 16166,5 млн. грн., що у 2,1 рази більше, ніж у 2015 р.

У 2016 році близько 41 % прибутку економіки області сформовано прибутковими підприємствами транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності та 27,2% – прибутку одержали прибуткові

підприємства сільського, лісового та рибного господарства, що у 2,1 рази більше за аналогічний показник минулого року. У 2016 р. у порівнянні з попереднім роком збільшилися обсяги прибутку прибуткових підприємств усіх видів економічної діяльності за виключенням підприємств сфери охорони здоров'я та надання соціальної допомоги.

Негативно на економіку області впливає наявність збиткових підприємств та результати їх діяльності. В Одеській області у 2016 р. збитково працювало 24,4% підприємств, що на 6,4 в.п. менше, ніж у 2015 р. Обсяги збитків до оподаткування склали 31829,9 млн. грн., що на 14,4% менше, ніж у 2015 р. (табл. 1). Найбільших збитків в Одеській області (зазнали збиткові підприємства транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності – 9070,4 млн. грн. (на 5,7% більше, ніж у 2015 р.) та промислові підприємства – 5946,2 млн. грн. (проти 8322,5 млн. грн. у 2014 р.).

Як бачимо, фінансовий результат в цілому по області у 2016р. був негативним і становив 15663,1 млн. грн. збитку до оподаткування (табл. 1).

Зауважимо, що у структурі фінансового результату до оподаткування Одеської області за видами економічної діяльності підприємства сільського, лісового та рибного господарства отримали позитивний фінансовий результат – 4208,1 млн. грн. прибутку до оподаткування, що в 2,3 рази більше за прибуток, отриманий у 2015 р.

Таблиця 1

Основні показники фінансової діяльності підприємств
Одеської області за 2015-2016 рр.

Показники	2015 р.	2016 р.
Кількість підприємств, одиниць	23939	23883
Обсяги реалізованої продукції (робіт, послуг) у діючих, млн. грн.	156730,5	211919,7
Фінансовий результат (сальдо) до оподаткування	-29526,0	-15663,1
Прибуток до оподаткування, млн. грн.	7634,1	16166,5
Збиток до оподаткування, млн. грн.	37180,1	31829,9
Питома вага підприємств, що одержали збиток, у % до загальної кількості	30,8	24,4
Рентабельність операційної діяльності, %	-13,8	-2,0

Найбільший збиток до оподаткування отримано промисловими підприємствами – 4688,9 млн. грн. (проти 7851,0 млн. грн. збитку у 2015 р.). На формування негативного фінансового результату у значній мірі вплинули, також, збитки підприємств операцій з нерухомим майном, інформації та телекомунікацій, транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності, оптової та роздрібною торгівлі; ремонту

автотранспортних засобів і мотоциклів.

Одним з важливих показників фінансового стану, оцінки загальної ефективності господарської діяльності підприємств є показник рентабельності. Рівень рентабельності (збитковості) операційної діяльності підприємств як відношення фінансового результату від операційної діяльності (основна та інша діяльність підприємства, крім фінансової та інвестиційної) до відповідних витрат, у 2016 р. дещо покращився, але залишився негативним і становив – 2,0%, тоді як у попередньому році цей показник становив – 13,8%. Найвищий показник рентабельності операційної діяльності в Одеській області склався на підприємствах сільського, лісового та рибного господарства (40,6%), що на 13,2 в.п. вище показника 2015 р.

У 2016 р. найвищих показників рентабельності операційної діяльності і водночас, їх зростання у порівнянні з попереднім роком, досягли підприємства освіти (16,6%), охорони здоров'я та надання соціальної допомоги, транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності, надання інших видів послуг, професійної, наукової та технічної діяльності, а також підприємства діяльності у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування. Діяльність решти підприємств характеризувалася рівнем збитковості.

Висновки даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. За підсумками річної фінансової звітності в 2016 р. порівняно з 2015 р. в Одеській області, реалізація продукції зросла на 13,5%. Найбільший збиток до оподаткування отримано промисловими підприємствами – 4688,9 млн. грн. Найвищий показник рентабельності операційної діяльності в Одеській області склався на підприємствах сільського, лісового та рибного господарства (40,6%), що на 13,2 в.п. вище показника 2015 р.

Отже, внаслідок проведеного дослідження можна зробити висновок про те, що підприємствам Одеської області необхідно розробити дієвий механізм управління фінансовими результатами їх діяльності. Незважаючи на позитивні тенденції щодо збільшення обсягів реалізації продукції, збільшення кількості збиткових підприємств та збільшення витрат на одиницю реалізованої продукції, фінансовий стан більшості підприємств та організацій Одеської області в 2016 році був нестабільним. Майже половина підприємств регіону працювала нерентабельно. Серед негативних моментів слід назвати неефективне використання підприємствами як власних, так і запозичених ресурсів, низький рівень ліквідності.

Для покращання фінансової діяльності підприємств регіону можна запропонувати такі заходи: покращення фінансової діяльності організацій освіти, підприємств рибної промисловості та проведення гнучкої фінансової та податкової політики, посилення контролю над витратами виробництва. Окрім підприємства відчувають нагальну потребу в

підтримці з боку держави, а саме з позицій антикризових заходів: щодо стабілізації фінансової системи, щодо валютної стабілізації. Адже це проблема загальнодержавного характеру, оскільки від рівня фінансових результатів кожного підприємства залежить рівень валового національного продукту держави, рівень добробуту населення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воловец Я.В. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навчальний посібник. – К.: Алерта, 2005. – 199 с.
2. Фінанси підприємств: Підручник / А. М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін. – 7-ме вид., без змін. – К.: КНЕУ, 2008. – 552с.
3. Мазурок П.П. Аналітичне оцінювання фінансових результатів діяльності промислових підприємств України // Держава та регіони. – 2009. – №5. – с.114-119.
4. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
5. Погорелова Т.В. Моніторинг як статистичний метод дослідження фінансових результатів підприємств / Т. В. Погорелова // Вісник соціально-економічних досліджень : Збірник наукових праць. Вип. 3 (58). Одеса: ОНЕУ, 2015. – С. 179-186.
6. Погорелова Т. В. Статистичний моніторинг фінансових результатів / Т.В. Погорелова // Статистичні методи в управлінні розвитком регіону: Монографія // За заг. ред. канд. економ. наук, професора А.З. Підгорного – Одеса : ФОП Гуляєва В.М., 2016 р. – С. 84 – 100.
7. Погорелова Т.В. Статистичні методи оцінювання фінансової діяльності підприємств та організацій // Т.В. Погорелова // Вісник соціально-економічних досліджень: Збірник наукових праць. Вип. 25. Одеса: ОДЕУ, 2007. – С. 276-282.
8. Погорелова Т.В. Статистичне визначення ефективності діяльності підприємств / Т.В. Погорелова // Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики : Матеріали третьої міжнар. наук.-практ. конф., 18-19 вересня 2014 р. – Одеса, Атлант, 2014. – С. 128-129.

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ВИПУСК 4

Частина II

**Одеса
2018**

